

גליון

מעוללות
ספירים

במשנתו של הבעש"ט הקדוש

פרשת וירא

גליון פ"ו

"נבואה" רוח הקודש

הנבואה לפי הרמב"ם

ולהאמין להם. הרמב"ן לעומתו סובר, שאין אלו נבואות אלא התרחשויות של ראייה גשמית ו"גלוי עיניים" בפועל ממש.

והנה בהלכות יסודי התורה שביד החזקה י כתב הרמב"ם כי האמונה בכך שהשי"ת מנבא את האדם ב"נבואה" היא אחת מעיקרי ויסודי הדת, כשזו מתחלקת לשני סוגים: באופן כללי - וכפי שהיה אצל כלל הנביאים מלבד משה – לא היתה הנבואה דיבור ישיר בין השי"ת אל הנביא, אלא העברת מסר לנביא באמצעות משל שנראה לו בחזיון ובמראה, וכדוגמת הסולם שראה יעקב אבינו שהיו מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו שהוא משל לשעבוד גלויות וכיצא בזה, מלבד אצל משה רבינו, שזכה לדבר עם השי"ת

ידועה היא ומפורסמת המחלוקת הגדולה שבין הרמב"ם והרמב"ן אודות היכולת האנושית לראות "מלאכים" וכפי שמוספר פעמים רבות בתנ"ך.

הרמב"ם ספרו מורה נבוכים¹ כותב שבכל מקום שהוזכר שאדם ראה מלאך, כגון בתחילת פרשתנו לגבי הכנסת האורחים שקיים אברהם עם שלושת המלאכים, לא התרחש הדבר באופן גשמי במציאות החומרית אלא רק במראה ובחזיון הנבואה, ופרטי המעשה המסופר משמשים כתיאורים לדמות את צורת הנבואה ההיא.

אמנם הרמב"ן בפירושו על התורה י תוקף כחירפות את דעתו של הרמב"ם עד כדי כך שהוא אוסר לשומעם

¹ זה לשון הרמב"ם בספרו מורה נבוכים (ח"ב פס"ג): **וירא אליו ד' באלוני מרמא וגו', כי כאשר הקדים כלל וואו ששטם נראה אליו, התחיל לבאר אך היתה צורת היראות הווא, ואמר שתחלה ראה שלשה אנשים ורץ ואמר מאמר אליהם, ואמר לא אשר פירש זה הפירוש שמאמר אברהם ויאמר אזני אם נא מצאתי חן בעיניך אין נא תעבור מעל עבדך, שהוא ג"כ ספור מה שאמר במראה הנבואה לאחד מהם, ואמר לגדול שבהם אמר. והבן הענין הווא עוד בסוד מן הסודות, וכן אמר עוד בענין יעקב, אמרו בשוה אשר הקדים ספור כללי, וירא אליו ה' וגו', אחרי כן התחיל לבאר אך הווא זה, וכן ביקבב אמר ופגעו בו מלאכי אלהים, ואחר כן התחיל לבאר אך קרה עד פסגונו בו, ואמר שהווא שלח שלוחים ופעל ועשה, ויחור יעקב לבדו וגו', והווא מלאכי אלהים הנאמר עליהם תחלה ויפגעו בו מלאכי אלהים, וזו ההתאבדות והדברו כלו במראה הנבואה, וכן נייען כלו בדרך דברי האתון הכל במראה הנבואה, אחר שהתבאר באחרית הענין דבור מלאך השם לו, וכן אמר במראה הוושע, וישא עיניו וירא והנה איש עומד לגדו, והווא במראה הנבואה, אחר שהתבאר באחרית הענין שהווא שר צבא השם**

אמנם אמרו ויעל מלאך ה' מן הגלגל, ויהי בדבר מלאך ה' את הדברים האלה אל כל בני ישראל, החכמים כבר אמרו שמלאך השם שנאמר הווא פניחם, ואמרו זה פניחם שביקמן שהשיכנה שורה עליו דומה למלאך ה'. הנה כבר בארנו שם מלאך שמושף ושבהיגם גם כן יקרא מלאך, כמו שכתבו וישלח מלאך ויציאות ממצרים, ואמרו ויאר מלאך ה' במלכותו ה', וקרא מלטיבים במלאכי אלהים, ומאמר ויציאו גם כן, והואש בריאל אשר ירואתי בחון בתחלה מעוף ביה גונג אלי בעת מנחת ערב, כל זה במראה הנבואה, ולא בעל דעתך שר איתית מלאך או שמוע דברי מלאך, אלא במראה הנבואה או פניחול של נבואה כמו שחוטט, במראה אליו אתדעת פניחול אדרב בו, וממה שזכרתי נראה לי מה ששאר מה שלא אזכרה, וממה שהקדמנו מפורך הלחמה הנדמה לנבואה, וממה שזכרנו שמוע שם מלאך, דעה שהיר המצריית אליה נביאה, ולא מנח וואשתו נביאים, כי זה הדבר אשר שפעתו או שילה בעדת. ומה כדמות בת קול אשר זוכיה החכמים תמיד, והווא ענין אחד ילוה ליש שאינו מזומן, ואמנם יטעה בזה שתוף השם, והווא העקר הוואה דוה הספקות אלהי במורה, והתבונן אמרו ומעשה מלאך ה' על עין המים, כמו שאמר ביוסף וימצאו איש והנה תועה בעדה, ולשתן המדרשוה כלם שהווא מלאך.

² וזה לשונו של הרמב"ן (בראשית פ"ח): **וכספר מורה הנבוכים** (ע"ג ס"ג) נאמר כי הפרשה כלל ופרט אמר הכונת תחלה כי נראה אליו השם במראות הנבואה, ואין היתה המראה הזאת, כי נשא עיניו במראה הווא ג' אנשים נצבים עליו, ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך, זה ספור מה שאמר במראה הנבואה לאחד מהם הגדול שבהם. **ואם במראה, ולא נראו אליו רק אנשים ואוליים בשר, אך אמר "וירא אליו ה'", כי הנה לא נראה לו השם אל מלאך ולא מאתה בשר, וככה לא נמצא בכל הנבואות, והנה לחברי לא לשוה שראו ויעלו, ולא עשה אברהם בן בקר, וגם לא חקתה שר, וזה דבר מראה, אלא בו החלום וזה הבורע בין תחלמות השקער, בין מעולפת הלאראות לו כלל.**

וכן אמר רמב"ן (ענין "ויאבק את עמו" (לד"ה כ"ב) שחבל מראה הנבואה, ולא ידעתה למה היה מולך על ירכו בהק"ש, ולמה אמר (להלן ע"ג ס"ג) כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותגלל נפשי, כי הנביאים לא יפחדו שימונה מפני מראה הנבואה, וכבר ראה מראה גדולה וכבדת מואת, כי גם את השם הנכבד ראה פעמים רבות במראה הנבואה (להלן פ"ח י"א).

ויאכלו, אבל הכל היה מראה, ואם יעלה את לוט למעלת מראה הנבואה אין יהיו אנשי סדום הרעים והחסאים נביאים, כי מי הגיד להם שכמו אנשים אל ביתו. ואם הכל מראה נבואתו על לוט, יהיה "ויאצו המלאכים וגו' קום חק את אשתך", ויאמר המלט על נפשו" (להלן טו י"ז), "והנה משלתי נפיו" (ע"ג ס"ב), וכל הפרשה כלה מראה, וישאר לוט כסודם. אבל לחיטוב שהו מעששים נעשים מלאכים. והמאמרים בכל דבר דובר נבואה, ואלה דברים סותרים הכתוב, אסור לשומעם אף כי להאמין בהם. ובאמת כי כל מקום שהזכר כתבוה ראיית מלאך או דבור מלאך הוא במראה או תחלוס, כי התרגשים לא ישונו המלאכים, אבל לא מראות הנבואה, כי המשיגי לראות מלאך או דיבורו איננו נביא, שאין הדבר כמו שהזכר וזהו (בפ"ג ע"ג ד), ובהפלות יוסת"ד (ו' א') כי כל נביא זולת משה רבינו נבואתו על ידי מלאך, וכבר אמרו (מגלה ג') דביאלי אבוננו עדיף מניה זאיננו נביאה ויהיא לאו נביא, וכן לא נכתב ספור עם ספר הנביאים מפני שהיה עניינו עם גבראיל, אף על פי שהיה נראה אליו ומדבר עמו בהק"ש, כמו שאמר במראה של בית שני ועוד אני מדבר בתפלה והואש גבראיל (דבאל ט"א), וכן המראה של קץ הגאולה (ע"ג ט"ו) בהק"ש היתה בלכתו עם חבריו על יד הגהר, ואין הגר המצריית מכלל הנביאות, וברור הווא גם כן שלא היה ענינה בת קול כמו שאמר הרב (בפ"ד ע"ג).

והכתוב חלק נבואת משה עדיף מנבואת אבות כמה שואמר (שמות ד') ויראו אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, וזה שם משמות הקדש לבורא, איננו כנוי למלאך, ורבותינו עוד למדו על החילוק שבניהם ואמרו (יוקד א') מה בין משה לכל הנביאים, רבנן אמרי כל הנביאים ראו מתוך אספקלריא שניהם מצופחתה, הדא הוא דתיבין (ומע"ט ע"א) ואנחנו חזון רבייתי וביד הנביאים דממה, ומשה ראי מתוך אספקלריא מצופחתה, וזאת הוא דתיבין (בפ"ד ע"א) והמונח ה' ליט, כמו שהוא מפורש בויקרא רבה (ע"ג) וסיקומות אחרים (בבבא ע"ג, ע"ב), ולא נתנו בשום מקום נבואות חלום, ואל תשומם בעבור שכתבו (מ"א ג' י"ג) אם אני נביא כמון ומלאך דבר אלי בדבר ה' לאמה, כי פירושם גם אני נביא כמון ויודע אני שהמלאך שדבר אלי בדבר ה' הוא, וזו מדרגה ממדרגות הנבואה כאשר אמר האי אלהים כי נן צוה אתו בדבר ה' (ע"ג ע"ג), ואמר כי דבר אלי בדבר ה' (ע"ג י"ז) וכך.

הנה כלל מקום יתעוררו החכמים לדורינו כי ראיתית המלאך איננה נבואה ואין הוואים מלאכים והמדברים עומם מכלל הנביאים כאשר הכריזו דביאלי, אבל היא מראה, תקרא "גלוי עינים", כמו אלי השם את עיני בלעם וירא את מלאך ה' (בפ"ד ע"ב ט"א), וכן ופתלל אלישע ויאמר ה' פקח נא את עיני וירא (פ"ד י"ב).

אבל במקום אשר יזכיר המלאכים בשם "אנשים" כענין הפרשה הזאת ופרשת לוט, וכן ויאבק איש עמו (להלן ע"ג כ"ה), וכן וימצאוה איש (ע"ג לו ע"ג), עד דעת רבותינו (בתחומים ע"ג ח) הוא כבוד נבואה במלאכים, ויקרא אצל חזקוני "מלכוש", וישע לעיני בשר בזכי הנפתת מחסדיים חבני הנביאים, ולא אוכל לרש והמקום אשר תמצא בו ראיתית ה' ודבור מלאך, ואר איתית מלאך דובר ה' , ככתבו בדברי משה בתחילת נבואתו (שמות כ"ב י"ז) וכזהו (ה' א') עוד אגלה בו דברי אליהם חסידים ברמיזות וענין שמות ג', וענין ויאכלו – אסור תמידי דבר שם י' ראשון ראשון משתלק, וענין החלוקות חבני אותו מדבר מנחם אם תזכר אליו, והנה פירוש הפרשה הזאת, אחרי שאמר כי בעצם היוה הוא נמוץ אברהם (ע"ג ע"א), אמר שראיה אליו בשם בחיותו חבני מלכוש, ושבו ומתקרב חבני מלכוש אליו אשר השם חלש'ינו, והזכיר זה הורדשי שיה אלה תמתקו לנבואה אל טפל על פניו ולא מתפלל, ואף על פי כן באה אליו המראה הזאת.

³ המלכות יסודי התורה פ"ז הלכה א

⁴ שם הלכה ג-ו.

בצורה ברורה ובאופן ישיר.¹ דברי מתבטא בכך שכל הנביאים מתנבאים דרך מלאך, בשונה ממשנה רבינו שהתנבא ישירות פנים אל פנים, וכדכתוב "פה אל פה אדבר בו".

לדעת הרמב"ם משמעותה של המילה "בנואה" לא נגזרת מהמילה "ניב" שפירושה הוא - היגד ודיבור, וכפי שסוברים חלק מהמפרשים,² כי הבנואה אינה נאום ואמירה בעלמא. כמו כן אין פירושה כפי שאחרים רצו לפרשה במושגים של דמיון והיזיה, כי הנביא אינו בעל דמיון או הזזה הזיות חלילה.

לפי הרמב"ם,³ ה"בנואה" היא כוח שכלי בדומה לשאר הכוחות שבהם פועל השכל האנושי, אלא שרק אצל מי שמשתייך לתורה יוצא על דרך התורה יוצא כזו אל הפועל ויכול להשתמש בו. ולא כשאר המפרשים הקדמונים שעברו שהתבטא בטוה טעם, והיו מקדיקו היריעות אחד, וזאת הנשגה אין שם אלא קבל בלבד, וע"ש. ואם כן בגודל דבקותו בחסם יתעלה ידע גם מה שבמשנה ובלבו כביכול כלל זכור כלל וזו חבתו חסם העדיף מניבא. (בבא בתרא כ"ב) שו"ת שו"ת על ידי מניח הנקרא (ש"ת) ייב שפתים. וכיון שהשיג משה מה שבידעו יתברך בלא דבור, שוב אינו מכריח וראיה לזה מאד דרואת במדרש פרשת נח (ברא דפ. טו.) וביסוד עולם (ברא דפ. טו.) בידי גודל היה עברי שקרא שם בנו פלג ב"במיו נכלמה הארץ. (בבא בתרא ג'ה.) ופירושו המפורש שזה שמדייק לומר נביא גדולה, שהשיג בחכמה וברוח הקודש הגדול מניבאה מה שבידעה העדתי להיות שאינו מכריח. ע"כ דבריהם. (ערוך בספר סגות יצא בבית אורי אריש) ד"ר ס"א שיש חוקק הגדול מניבאה.

¹ במדרש י"ב.

² ומבואר בספרה"ק ייסב לב (פר אריה) כהר"ל. ורואה לו שבא לתרץ בדרך אחר מה שהוקשה למשה כי מה שאמר ה' (על ג. טו.) ואני ידעתי כי לא יתן וגו', מכריח, והוא אדראת במדרש שמואל (בבא דפ. טו.) פירושו הדר' שם סוג י"ב סוג (טו.) לפרש משה קבל תורה מסיני, ולא אמר הקב"ה נתן או מסר. כי משה עלה לטעלה בנואה עליונה והתבטא בטוה טעם, והיו חידיקו היריעות אחד, וזאת הנשגה אין שם אלא קבל בלבד, וע"ש.

כלל זכור כלל וזו חבתו חסם העדיף מניבא. (בבא בתרא כ"ב) שו"ת שו"ת על ידי מניח הנקרא (ש"ת) ייב שפתים. וכיון שהשיג משה מה שבידעו יתברך בלא דבור, שוב אינו מכריח וראיה לזה מאד דרואת במדרש פרשת נח (ברא דפ. טו.) וביסוד עולם (ברא דפ. טו.) בידי גודל היה עברי שקרא שם בנו פלג ב"במיו נכלמה הארץ. (בבא בתרא ג'ה.) ופירושו המפורש שזה שמדייק לומר נביא גדולה, שהשיג בחכמה וברוח הקודש הגדול מניבאה מה שבידעה העדתי להיות שאינו מכריח. ע"כ דבריהם. (ערוך בספר סגות יצא בבית אורי אריש) ד"ר ס"א שיש חוקק הגדול מניבאה.

³ במדרש י"ב.

לע"כ פירוש רש"י (שמות א' טו.) יהיה נביאך. כתרגומו מתורגמן, וכן לו לשון בנואה אדם המכריז ומשמיע לנב"י רוחו, תוכחות, ואם מגזרת (שמות י"ב טו.) ייב שפתים. (שפ"י ט"ו) ייב הכמה, וכ"ל מהתנבואה שמואל (ד"א. י"ג.) ובלעז קוראין לו פרקיז"א (מנ"ח מנפיק).

ולכ"כ אברבנאל (שמואל א' פרק טו.) כי שם רוחו היה נאמר על השנת הדברים במראה הבנואה, ושם נביא נאמר על מסרו הענינים שהשיג לפני אדם שהוא נגזר מלשונו. (שפ"י ג' טו.) ייב שפתים.

וראה שו"ת חרובק פירושוניו לסידור התפילה (צו. פסק הדין, תוספתא, פסוק הענין) כהר"ל. ובהר בניניים, כמו ייב שפתים שמתבטא רוח בנואה.

וכן איתא ג"כ בספרה"ק בני ששכר (מפורסם השנתות מאמר י"ג דפ. טו.) וז"ל. דנהג חזון היה לשון ראה שהנביא ראה ומתאדים אליו מן השמים בצדופים הללו אשר אמר לירשאל, שבנה מזה מעלה הבנואה שהיא לשון ייב שפתים. (שם ט"ז דפ. טו.) שהנביא שמע דביבור את הדברים הנאמרים אליו והוא מעלה יותר גדולה מחזוין.

ולכ"כ בספרה"ק אמרי אמת (תוס' ארזים על ס' סוכה וז"ל: ונביא קרא על שם הרוח מוללל שכן נביא הוא מלשונו ייב שפתים.)

⁴ דבריו מנבאים בספר מעשי הטעם (חלק מנשי, תוס' פ"ג.) כי הרוח מה שהוסיף חלקם שם בין תורה לנביאים וז"ל. וכיזה מה שכתב רוח המורה בנוכחי ענינו ה' חלק ב' פרק מ"א י"ב, בפרק מ"א י"ב. וכתב וזה לשונו איך צריך לזכר אחרים מה הוא, אבל המראה הוא אוטור וגור (מפריש ג'ו.) במראה אליו אתרעה, והוא אשר תקרא מראה הבנואה הנקרא ב' י' דה' ואתקרא מזה, והוא אוטור מירחי יחזיר ויחזר לנביא א"ל הכהן קדיש. כמו שהתבאר בדניאל באמורו (י"ג.) ויראה את המראה הגדולה והוא ולו נשאר בי כח הדודי הנפרץ על לשמיחה ולא עצרתי נח, ואמר (טו.) ואני הייתי נרדם על בני פני ארצה, ואמנם ייב המלאך והעמידו לו כל זה במראה הבנואה ובכמה זה ענינו ותבטל ועודים ג"כ מועילות, ויבא הטעם העניני לדבר הדברי ישמעל מננו על הן שמועל וישמעל ועישה פעולה, בעל הרמב"ם ז"ל, ודוק ותמצא בדבריו דבר ישר מאד לא לקיים חזון אמת בו וזכרה, שכתוב חלק ב' פרק מ"ו וזה לשונו הכל הוא במראה הבנואה לא שהם פועלים מציאים הנראים. וע"ל.

אמנם לא הוצרך הרמב"ם ז"ל לתת טעם למע תהיה הבנואה או המראה על"י האיום וביטול החושים והאה לרוב פשוטותיו אצלם, על עיית שהטעם חלק ג' הם הוא מנון מנון ריסי דבריו, והוא הטעם כי להיות האש ממתיך מבורלות אליו לא ייאר ולא ייתת מהם, וכאשר עניי אליו דבר בלתי מורגל אצלו תמשר אליו פחד וירעה עצומה על שקצתם ימותו וקצתם ישתגעו מזה, ואמנם רצה הקב"ה

מחשבה ודיון, וכי הוצא בשלשאל באלר"ט.

משמעות הבנואה בספרי החסידות

והנה בספרי החסידות מתוארת ה"בנואה" כהשגה והכרה שלמעלה מן השכל במי שאמר והיה העולם, והיינו שמכיר האדם את מציאותו השלשאל במי שאמר והיה העולם, וכדכתוב "פה אל פה אדבר בו". לכן נאמר שבעלי דברי ה"בנואה" הם חסידים, וזו היתה תפישתם של רעיון או מסר רוחני כלשהו הבא ממקור חיצוני ולא מן האדם עצמו.

כך גם במשנתו של הבעל שם טוב זיע"א מתפרשת ה"בנואה" כמחשבה עתידית המזדמנת לאדם מאליה כביכול, בשעה שהוא שקוע בעולמות העליונים ללא מחשבות זרות, וכלשון קדשו: "כשמדבר בדבקות בעולם עליון ואין לו מחשבה זרה, ובאה מן מחשבה כמו נביאות, בודאי יהיה כך, והמחשבה באה מחמת הכרוזים שמכריזין למעלה על כל דבר, ולפעמים ישמע כמו קול מדבר, מחמת שמדבק קול העליון בתפלתו חוקל וזורתו, וישמע כמו קול אומר עתידותו".¹

לחשיפה הבנואה אל בני האדם ולשלוף להם שליח שירץ דבריו אליהם, כמו ששאלו באומרום (שמות

כ טו.) ידבר עמך האלהים. וראתה החכמה האלהית היות באדם החושים, וגם היות השכל בו, אשר מן החושים ומן השכל יולד לו כח מטיכול המכיל בין המורגל אצלו ובלתי מורגל אצלו, ויגדלו בין האפשר הרוחני, והנה שיידבר עמו ה' או מלאך ה' החכמה האלהית שיתעלה עליו ויבא אליו ויבא עמו אליהם כן נמות. הנה החכמה האלהית קודם שרוע על הנביא מראה הבנואה, שלח עליו אותו האיום והרתת שיבטל אותו הוכח הנולד מן החושים והשכל אשר בו יבדיל מן המורגל והבלתי מורגל, ואז לא ירחיק דבר המלאך אליו או חסם יתברך בעצמו, ולא ירחיק היות שם איהם בין השמים והאש וכזמנה לה, ולפי זה אמרו (כ"ו.) ושתלתם חלק מן הבנואה, שגם האדם שישנה בתלום תלום ממנה זוז הכח, עד שאינו מרחיק היותו מעופף בטמיים טעמו ופוע, ולא יהיה פלא בעיניו, והוא הטעם מפני ש"ע" תירמת החושים ויתבטל הכח המכיל והוא, ולא יתחד מבבלתי מורגל אצלו, אבל ישבחו מורגל, ולפיכך ישלה מהם, וזכר מיראת החכמה וסבר טוב עליו הבנואה אותו האיום כדי לבטל הכח הזה, והחושים ישכלו ויעמדו וישקטו מפעולתם, וישמע דברי ה' או המלאך, ויבין דבר מתוך דבר, ולא יתחד ולא יבוא לומח, כי לא ירחיק ויהי אלה פלא בעיניו כל אשר יראה, והנביאים אשר באו אחרי משה ג"כ היה להם ביטול הכח הזה.

אמנם אקדים לך רהבין זה, שהיו ראוי לנו להאמין שבתורה מהם כלל מה שהוזכר בכך דבר שלא היה בפועל לנו בשנתנו, והוא ההבדל שבין הבנואות שהוזכרו בתורה ובין הבנואות שהוזכרו בניינאים. שלא נאמר בתורה אמת דבר שלא היה בפועל, אמנם נשאר בניינאים יש טעם שהיו בפועל מן שראו ויש מהם שראה ונדמה להם דבר למשל שלא היה כלל בפועל, וזה שנאמר (שפ"י כ"ג.) ויבדי הנביאים אדמה, כמו שהביא הרמב"ם מקצתם שם פרק מ"ג, שכתב על צדך השמאלי (תוספ"א ד"ה.) והחתור בקיר (תוספ"א ד"ה.) והדומה להם, וזכר ותבטל שלח הביא הרמב"ם ז"ל בפרק שהוה שם אחד ממיראת הבנואה שהוזכרו בתורה, אבל ממיראת הבנואות שנאמר בניינאים, וגם שם לא אמר שלא היה בפועל רק בראותו הרחב בהם, כמו שנאמר (תוספ"א ד"ה.) והעברת על דארשן ועל זקנך, שזה היה מצוה מבוין שהיה קנה גדול וחייב שני לאווין על כל פאה, הריך כן הביא שם אמר הרמב"ם ז"ל שלא היה בפועל רק באותם שהזכיר פרק מ"ו וכדומה להם, ואין ספק שגם שם כדרי שרינו הענין תרומה להם והבטל ממנו, היה ג"כ מחייבי שיבטל מהם אותו הוכח המכיל בין המורגל והבלתי מורגל, שאם לא היה מטיכול, כל כח בראותו דבר בלתי מורגל, ואשר היו מתיים או לפחות מגדול חפדם ודאי היו מתבלבלים, עד שלא היה אפשר להם לחבין המראה והדמיון והבטל מהם, והבן גם זה.

² תחתי"א כותב (מנחת שמואל, תוספתא פסוק פרק טו.) כי הבנואה היא "מחשבות שנתגלו לבני אדם כי יש להן זכר אדם לעדן משה ויבין דעתה מברור אמת ויתברך, עד ששורה עליו רוח מרומם והרגעלה ונשגה ונאמר ששטיע עליו הברוא ת"ע מותי קשק בינו וכיון בוראה, והוא ראוי לשמוע איוואות שמו עליון שאמר שוטע איש שעה רעהו, ומדריגה זו אנו קורין אותה בנואה. אין אנו יודעים אלא איכות הקול הבנואה, אבל עלינו לצייב משבטתנו לפי האות הדיועו לנו ולפי שמיעת האוזן הרדוד לנו כמתכוון.

ואז אומר אנו ציינאם ליתר ויתברך שפה מרדת בשפת בני אדם אלא הקול אותה נברא לשעה זו להרגיש אותה ויהיה, ולפעמים היא הבנואה בעל הוה אדם ונמציתו כלכל כל מה שהעיר הברוא את רוחו ונפש לעשות את אשר ציווה ה', או לרבי למה שנצטווה להגיד בנואות".

¹ ליקוטים קריים ג"ד ע"ג.

² עוד איתא מהבעניש"ק זיע"א (ליקוטים קריים ד"ב ע"א): כיון שהאדם מוסר מחשבותיו להבוא יתברך, שהוא יתברך שמו ישלח לו מחשבותיו שיהיו צריך לעשות, כמו שכתוב (תהילים כ"ה) השלך על ה' יחבך, והוא רוצה וחסוק ומתאור לאיהה דבר חסידות, מסתמא הוא צריך לדבר אותו, והטעם יתברך שולח לו זאת המחשבה.

חכמה, נבואה, רוח הקודש – תורה, נביאים, כתובים

ספרי החסידות מצביעים על חלוקה הדרגתית של ה"נבואה" לשלושה שלבים המקבילים לשלושת כתבי הקודש שנמסרו לנו, שהם תורה, נביאים וכתובים, והיינו כי שלושתם נכתבו באחת מאותן דרגות של ה"נבואה".

השלב הבסיסי והנמוך ביותר שבנבואה נקרא "רוח הקודש"¹⁰ המושג בעת היקצה ופעילות החושים, ועל ידו נכתבו ה"כתובים" הנקראים כך מפני היותם "כתובים" על פי רוח הקודש, וכמש"כ הרמב"ם¹¹. השלב האמצעי נקרא "נבואה" ועל ידו נכתבו ספרי הנביאים. ואילו השלב הנעלה והעמוק ביותר נקרא "חכמה" שהיא נבואת משה רבינו שהשיג באופן מוחלט ומושלם ביותר¹². המכונה "אספקלריא המאירה" בבחינת "חכם עדיף מנביא"¹³, ובאופן זה כתב את התורה הקדושה הנקראת "תורת משה" המהווה כעין פתח ושער לשאר דרגות ההשגה.¹⁴

וכך כותב רש"י בפירושו לתורה¹⁵ כי ה"חכמה" היא החכמה שהאדם מקבל ולומד מרבו, ה"בינה" לעומתה היא הקדושה¹⁶, והאחר כפי מה בא ה"דעת" שהוא הרוח הקדוש¹⁷, שהאדם מתחיל להיות בעצמו כמעין הנובע להשגות אלוקות¹⁸, בבחינת "מפני דעת ותבונה"¹⁹.

כאשר מחשבות האדם נמצאים בעולמות עליונים, והיינו שהוא מחשב בגדולת השי"ת ובסדר הנהגתו, הרי הוא נמצא אז במקומות שאינם בגדולי המקום והזמן, ולכן הוא מסוגל לדלוּ "לקפוץ" בזמן, ועל ידי זה יוכל לאסוף ולאגור מידע אודות עניינים העומדים להתרחש בעתיד.²⁰

אולם חשוב להדגיש מה שמובא בספרי החסידות כי אין מטרתנו ותכליתנו להשיג את מעלותיהם של הנבואה או רוח הקודש, שלא שברצוננו להיות דבוקים בהשי"ת ולעובדו בפשיטות, וההשגות כבר יבואו ממילא²¹. וסיפר הרה"ק רבי פנחס מקארין זי"ע²² על אדם אחד שבקשה נפשו להשיג "רוח הקודש", והרי ידוע שפילתה עושה מחצה²³, ולכן תיכף תפסה אותו איזה "רוח" ללא ה"קדושה"...

וכן על דרך זה מובא בספה"ק אור המאירי²⁴ מה שמאר הבעש"ט זיע"א שב"עולם התמורות" צוחקים ולועגים על מי שעושה תעניות וסיגופים כדי לזכות לרוח הקודש או לגילוי אליהו, כי אין המטרה להשיג אותם אלא להגיע לדבוקות בהשי"ת, והרוח הקודש שלב תגיע באופן דממילא.

¹⁰ כדאיתא בספה"ק שם משאול (תר"ס, תר"ט) ז"ל: אך יבין פ"י בייחא דמלכת המשכן הובאה בתוס' (שבת כ"ד ע"ב) ה' מסתכל בטפוח וידוע מה בתוכו בחבית וידוע מה בתוכו. והנה ראי' אז איננה ראי' נפשית כי הגהם חוץ ומפסיק במי הגהם, אלא ע"כ היא ראי' רוחנית. וכעין הרהור ברוח הקודש שגופו ומבטו כאלו יד עומד לפני ואין הגהם מפסיק וחוץ במי רוחני. והנה שורש אז הוא בתחב"ק העלול בעילה בדבוקות עצומה, וכמ"ס הרמב"ם בפתיח הצלחה לתלמידו אז תראה ותשבע מע"י בן מ"ב ס"ק, והו"ח כ"ח שנתן במבואים שיעור י"ח להתחב"ק בדבוקות עצומה בזו.

¹¹ וכמוהו מרה"ק רבי פנחס מקארין זי"ע (אמרי מנחם, שער ה' דרכי עבודת השי"ת ד) ה' שאמר בה"ל מאתו פעם שהתחיל לנבוע את הבורא אל דמתי הוא שרוב שבועול השגיו, רק מה שהקב"ה בעצמו נתן לו, כי ירא אני משה"ת.

¹² מובא בספה"ק אמרי פנחס (דרכי עבודת השי"ת, א) ב' ז"ל: בשם הרב שהקיף מאד שלא יטויה אדם עצמו לכוונה שישגי שנותן עליונות, רק יעבוד בתמימות, ואם יהיה הגון להשגה ממילא יבואו לו. וסיפר הוא כ"י מאחד שהתפלל להשיג רוח הקודש ותפלה עושה מחצה הנהיג רוח בלי קדושה.

¹³ ואילו דברי קדשו (ל"ג שפחת), פסקוק וילך שאי מצית לוי ויקח את בת לוי (שפחת ז"א, א) ויראה לרוחו כי הנה עיניו רואת את ש"ל אך עשועו ממוקמות ומרבה בתורה ותפלה, ויעקר כוונתו ומגמתו להשיג רוח הקודש או גילוי אליהו וכדומה, וכאשר שפתיים במי הבעש"ט ז"ל: זללה"ה היה אחד מה עשועו גופיים הלך למקום שישגי רוח הקודש, ואמר הבעש"ט ז"ל: זללה"ה הוה הלשון אשר בעולם המתהוות משתיים עליי, והאמת כי הוא כי מה לאדם לרוחו אחר זללה"ה הוא לכוון העיקר דבקות אל, שהוא תולדת העבודה לבקב במדותיו יתברך באמת ובתמים, ואחר דבוקות השלימה יכול להיות שישגי כל השלימות, כי לא מבלתי וזוהו גופו הנהיג רוח הקודש וכדומה מעבודת השלימה ומתחברות ומעולות, אמנם אל לזר ישם את לו ורוחו ונפש הנהיגה, וזה ש' לרוחו כחכום המתכות מתמיה ואומר וילך איש מבית לוי, ששמעו לשון ליה דבוקות אל הבורא ברוך הוא, וילך מזה האיש מלהשתלב אחרי זאת להיות לבו בדם תמיד ברוחמות אלהותו יתברך, ויקח את בת לוי כלומר בחינת הולדה שלב מדבקות, את זה יקח לו להשתדל אחרי זאת להשיג מחוץ הפנ, ובאמת תועה הוא מדרך השכל, וידוע נאמנה אשר כל בא ממולא, והעיקר בכנהיה שידיבק במדותיו הקדושים והטהורים לעובדו יתברך בתמים ואמת, ואז טוב לו כזה ובכא.

¹⁴ ועי' בספה"ק ישמע משה (פ' חילוקת ד' פ"א פ"ב) ש' מנהג' ב' דימרגות ברוק, ז"ל: והנה ענין רוח הקודש שנכנס לתוך דבדו"ש, כי בלאר מה הלכיל את תהיל' (שפחת ז"א, א) שצנצור רוח הקודש דבריו (שפחת ז"ר ע"ב). והנה בהו"ש כמה מדריגות, ש' מרגיש, ויש שאינו מרגיש, וענין רוח' ד' דבר כי ומלנו על לשוני

נכנסנו רוח הקודש בתוך דבדו"ש עצמו, ואחר כך מרגיש, ש' שאינו מרגיש, והבן, והאינו מרגיש מסיים כמו אינו מרגיש, והמרגיש מסיים כגון המרגיש, ולכן בת פרעה היה ואינו יאני כלל את שרך, ויקח סיים כגון רבי היה, והבן, ש' להוסיף בהנאש עוד בזה, כי יש לחבין מי הוא מרגיש ומי אינו מרגיש, והדעת נתון דמי שהורגל תמיד ברוח הקודש, מרגיש תיכף, ומי שאינו מורגל, אינו מרגיש, ולכן בת פרעה לא הורגל, אבל יתקח ודאי הרגיש.

¹⁵ וק"י בספר מורה הנבוכים (ד"ב ס"ה) ז"ל: והמדרגה ב' הוא שימצא האדם כאלו עמד אחי את הל עליו וכח אחד התחדש וישמחו לרבו, וידבר בתבנית או בתשובותיו, או בדברי הזהרה מועילים, או בעניינים הרגיים או אליהם, וזה כלו בעת היקצה והשתמש החושים על מנהגיהם, והוא אשר יאמר

עליו שהוא מדבר ברוח הקודש, ובהוה מיון מרוח הקודש חבר דבר תהלים, וחבר שלמה משלי וקהלת ושיר השירים, וכן דינאל ואיו"ב דברי הימים, ושאר הכתובים כזה המין ברוח הקודש חבורו, וזהו יקראו כתובים, ורצוים לומר מה שבתוים ברוח הקודש.

¹⁶ כדאיתא בספה"ק יט"ב לפ' (ל"ג שפחת) ז"ל: על זה אמר אחותו על שם אמור לחכמה אחותי את, כלומר שכל כך היה דבוק ל"חכמה" עליה, עד שקראה אחותי: הנהונת, ששיגי זה בבחינת חכם עדיף מנביא אמור. וזהו ש' לפרש והתמצא ברבה על שם רוח הקודש נאמר, היינו רוח חכמה הנקרא קודש (ותפר אשתו ז"א, ב) ששיגי משה, שהו בחינה גדולה מנבואה, כמבואר בבוהר פרשת אחרי דף ס"א (נ"ג) ובבטרת ע"ב ש"י.

¹⁷ כמבואר בספה"ק אמרי פנחס (ל"ג לקו"ט ש"ס ומדשו"ס) ד(ד) ז"ל: כלה נבואתו וצא וכו' (ל"ג, ע"א) שעיני מו' זאב ב' רבה דהוא תפוח לומר כי לנביא, ויבא דנביאי יונקנים מנצח יהודי וכי' והכנס עדיף מנביא שיעיקותו ש"ו חכמה שהיא מן פרשת והתמצא נקרא אבי אבא והוא מקבל הארה מכתו ושם לית דיין לכל, והוה כלה נבואתו שהוא בחי' התחנה לבני דגוג ידי כ' אני מבחי' חכם ומקבל הארה מאבי אבא ששם רחמים גבורים, ולכן אפי' חרב חרה וכי' אלא ימנע א"ע מן הרחמים והבן.

¹⁸ וכמש"כ בספה"ק יסוד העבודה (תר"ס, תר"ט) ז"ל: ומנצח מעלת התורה גדולה מאוד כי על ידה נעשה קשר עמוד אף מנהל של שופע מאור' ה' יורד ועולה מוריד לשרידים דבוקות ורחבה, ומעלה לפנים נביאים ובעלי רוח הקודש מעלה, לכל אחד ואחד לל' מועילי והכונה קדושתו ומדותיו באברה וירא.

¹⁹ והוא חיה אינו נספס ככלל שורש כ"י שראל, וכאמר חז"ל כל מקום שנלו' ישראל שליפה מעמה, והמתפלל אלו שכינה נגדו, והמקבל בני רבו כאלו מקבל פני שכינה.

²⁰ וזה לשונן (שפחת ז"א, ב) בחכמה, מה שאדם שומע מאחרים ולמד, ובתבונה, מכין דבר מלבו, מתוך דברים שלמד, ובדעת, רוח הקודש.

²¹ עי' מש"כ בספה"ק ישמע ישמע ישראל (שארן ל' ש' ישראל, ח' תר"ש) ז"ל: כי קיום מעות עשה צריך שהי' כלתי לה' לבדו, ועי' שום פני עושה פגם בדת, ובחטא ל"ת, דאין אדם חוטא א"כ' נכנס בו רוח קשר עמוד אף מנהל של שופע מאור' ה' יורד ועולה מוריד לשרידים דבוקות ורחבה, ומעלה לפנים נביאים ובעלי רוח הקודש מעלה, לכל אחד ואחד לל' מועילי והכונה קדושתו ומדותיו באברה וירא.

²² והוא חיה אינו נספס ככלל שורש כ"י שראל, וכאמר חז"ל כל מקום שנלו' ישראל שליפה מעמה, והמתפלל אלו שכינה נגדו, והמקבל בני רבו כאלו מקבל פני שכינה.

²³ וזה לשונן (שפחת ז"א, ב) בחכמה, מה שאדם שומע מאחרים ולמד, ובתבונה, מכין דבר מלבו, מתוך דברים שלמד, ובדעת, רוח הקודש.

²⁴ עי' מש"כ בספה"ק ישמע ישמע ישראל (שארן ל' ש' ישראל, ח' תר"ש) ז"ל: כי קיום מעות עשה צריך שהי' כלתי לה' לבדו, ועי' שום פני עושה פגם בדת, ובחטא ל"ת, דאין אדם חוטא א"כ' נכנס בו רוח קשר עמוד אף מנהל של שופע מאור' ה' יורד ועולה מוריד לשרידים דבוקות ורחבה, ומעלה לפנים נביאים ובעלי רוח הקודש מעלה, לכל אחד ואחד לל' מועילי והכונה קדושתו ומדותיו באברה וירא.

²⁵ כמש"כ בספה"ק מגן אברהם הלמודי מרסיס ז"ל (פ' ששח) ז"ל: ואמלא אותו רוח אליהם בחכמה וגו', והיינו שהאדם נתקח מידותיו ונעשה בחינת כל' א"י השי"ת ממלא אותה בחכמה ומבונה ובדעת, וכמו שפרושי' חכמה מן המדות מקבל מרובו, מה שהאדם מקבל עות והנהגות דבריו בעבודת השי"ת מרבו שלמדו חכמה, ותבונה מה שמבין ברו מתוך דבר, היינו שמן הדרכים ועוצות שמקבל מרבו הוא מרבה להבנותו בדעתו עוד דרכים ועוצות הרבה, ודעת אותה רוח הקודש, היינו שאחר כך זוכה להשתת רוח הקודש, שלא יצטרק עוד ללכת מרוב א"י שיחיה בעצמו בבחינת מעיין מניבוע להשיג השגות אלוות.

²⁶ וכמש"כ בספה"ק עבודת ישראל (פ"ח כ"י) ז"ל: ק"י הוה הענין מפני דעת ומבונה, כי דעת מניבוע רש"י בחכמה (שפחת ז"א, ב) דעת רוח הקודש על"ש ב' דעת אלו שהם תבונות טובות ונבואה יגו' (בחיאתי ז"א, ד) והדעת גוהו פנמות דמלכא.

עוד חתב גם. עוד במז"ל (שפחת ז"א, ב) ח' הדא הוא דצתי' ב' שפ"ט כ"י: ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, גדולה חכמה וגדולה ממני דעת ותבונה כי אבל למי שאוחז יותר מפיו דעת ותבונה כו'. שטל למכך שהיה לו כו', ולא אינו מבקש אלא מזה שבתוך פיו, הו' כי יתן חכמה, ולמי שמתחב' יותר מפיו דעת

עוד חתב גם. עוד במז"ל (שפחת ז"א, ב) ח' הדא הוא דצתי' ב' שפ"ט כ"י: ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, גדולה חכמה וגדולה ממני דעת ותבונה כי אבל למי שאוחז יותר מפיו דעת ותבונה כו'. שטל למכך שהיה לו כו', ולא אינו מבקש אלא מזה שבתוך פיו, הו' כי יתן חכמה, ולמי שמתחב' יותר מפיו דעת

הסובלת כמה וכמה ציורים ופרשנויות¹²². דברים הנאמרים מתוך "רוח הקודש" הינם רעיונות תמידיים ואמתיים¹²³ המתאימים לכל אחד בכל זמנ¹²⁴ למרות שבשעה שנאמרו היה להם פירוש אחר ומטוים¹²⁵, כי רוח הקודש גורם לדברים שתהיה להם קיום מתמשך¹²⁶.

על מנת להגיע לדרגה זו, מוכרח האדם להביא את עצמו למצב של רוגע ושלווה, מנוחה ומרגוע, שמחה¹²⁷ ואושר פנימיים, וכפי שאמרו חז"ל¹²⁸ "שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות וכז", אלא מתוך דבר שמחה של מצוה¹²⁹ - ברעותא דליבא¹³⁰, וכך גם אמרו חז"ל¹³¹, שאין מנוחה אלא רוח הקודש¹³², וכמו שמובא בשם רבי חיים ויטאל ז"ל שאחד מתנאי הנבואה היא שאף כשיש לו יסורין יהיה בשמחה¹³³.

רוח הקודש בתוך כל אחד ואחד

הנהגה נחלקו הדעות לעצם הנבואה חלה רק על מי שנמצא בדרגה מסוימת, או שמא אף מי שלא זכה להגיע לדרגה רוחנית גבוהה יכול אף הוא להתנבא. הרמב"ם¹³⁴ סובר שנבואה גיתכן רק באדם הראוי לכך ושהתעלה למדרגה

רמב"ם

רמב"ם(פירוש משנה ספ"ד, דף ע"א, ע"ג)

רמב"ם(פירוש משנה ספ"ד, דף ע"א, ע"ג)

122 כמבואר בספר¹²² **ישע מוש** (פיר ויקהל דף קטג ע"ב) וז"ל: **זה** גם באסתר אמרין (פירוש גי' ע"ב) **דבנות** כללה ונכא וכללה אמרתי כיון שיהיה בעלת רוח הקודש, דרוח הקודש סוכל כל הצוירים, על אחת כמה וכמה ושלשה ורבינו ע"ה.

123 רמב"ם (פירוש משנה נ"ג) **אלימלך** (פירוש גי' ס"ג) בזה"ל: בעמוד הענן רמז **לרוח הקודש** **דהיינו שנותן להם רוח הקודש להנחותם דרך האמת**.

124 כדאייתא בספר¹²⁴ **אסתר** וספר **שמות** בזה"ל: ועתה נחזור לענין ראשון, אסתר לרוב צדקה בקשה זאת מחמת הדרות תכובין לדרות, בקעבני לדרות, שלל הדרות תבאיט עד גאולה אחרונה וכו' להמציא מרגוע לנפש ממגילת זאת. לדעת איך לשוב אליו יתברך לרווח אז אובלתם, כל זיה מגמת נפשו על הצדיקים, ולזה אמר ר' עקיבא מגילת אסתר ברוח הקודש נאמרה, היינו שחכמי המדוי תכבוה וקבעוה ברוח הקודש, כבדי שיגיע תועלת לרוד זרות, כאשר בקשה זאת אדם מוכנים להצדיק להם כל הבאים וסאחיה רמזים וסופת נפלאים. לעורר לבם בקרבם בעבודת ברוח, ו**מביא ראיח שנאמר ויהי אסתר וסאחיה רמזים וסופת נפלאים** כל **בניין** כל **רואיה** כל **האות** שנאמר **ברוך הקודש**, כיון שעיניו הרואות שמגילת אסתר נושאת בין בניין כל רואיה, מדור לדור שחלפו ועברו וגם עתה על העלית, כל אחד ואחד משיאל ממציא לערך בחינתו עבודת הבורא, ואנו רואין כמה ספרים וסודות ורמזים נפלאים שנתכבדו בספור מגילת אסתר, מאכן ראיח משתמט כתבוה בקעבוה בין הכתובים והיא **צריכה** לדרות, וזהו ונטאמר אסתר קיים את תפודים האלה וכתב בספר, ודאי כנאמרה. דודוק יז עמוק.

125 כל כתב בספר¹²⁵ **מאור השטט** (פירוש ס' שפ"ט) וז"ל: **כי** יודע שתורדות הקודשה היא נצחית וישנה בכל עת וכל מחמת כי רוח הקודש הוא רבד שאין לה הפסק ו**הנם כי** **יעת** שנאמר **רוח הקודש הוא על עיני שהוא באותו זמן, אף על פי** כי **נתלבט** באותו **רוח הקודש עיני נצחי ואין סוף**, ולכן כמו כי בקריאת שם השבטים, וגם שנקראו בשמות על שם המאווע כמבואר בהפסוקים, מכל מקום כיון שקראו בשמות על פי רוח הקודש בודאי שנתלבט בקריאת שבתום עיני נצחי. והו חוות מאמדם וז"ל שהשבטים הודרכו נאמן על שם האגלה, רואו, על כך ראה ראיית את עני יעמי וגו, וכן כולם. **126** וכמב"ש בספר¹²⁶ **אמרי אמת** (פרשן ספרים) וז"ל: **אבל** אישיתא אסתר ברוח הקודש נאמרה היינו שכל היה כדי להגיע לרוח הקודש ועל ידי זה החר לוה קיום כדכתיב קימנו וקבלו הירודים לעליהם ועל זרעם וגו' ומפקדיו לא למדין דאסתר ברוח הקודש נאמרה.

127 כמב"ש בספר¹²⁷ **סיד עבודה** (פירוש ס' ע"ז) וז"ל: **אבל** בעלעת הצדיק הזכיר "שמח" שהוא תוספת השנה ורוח הקודש. ולפי שצדיקים עובדים את ה' בשמחה על כן זוכים למעלת השמחה לעולם הבא. שבת כ"ט ע"ב.

128 כמב"ש בספר¹²⁸ **קידוש יום טוב** (פרשן ס' ד'ס"ג) וז"ל: ופירש [בספר חות אריאל] על פי דברי קודש הקדושים מר"ם **עסקלי ונקלסבורגרי זאוקלה** שאמר לפרש הפסוק באלישע (פס'ס'ג ב' ג') והיה כנגן המנגן והתי עליו ד' ד', והקדיס ככפל לשון כנגן המנגן. אך ענין הוא, שיעי' שמה זה היה מעורר עליו רוח הקודש כדמתיים והתי עליו ד' ד', והראוי ששפתה זו היה צריך להיות שמתה לבלב שלא היא מעוררת כל שום מחשבה את אדם אלא שמחבת גבוה כלבד, והנה הפלי בודא אין זה שום מחשבה אזה ברויחה גולגמ יעל צי, והו שדייק והיא כנגן בדמויה הפלי שאין בה שום מחשבה אזה, כענין זה יהיה כח המנגן שאין בו שום מחשבה אזה רק להנציא לעורר, ואז תהי עליו ד' ד', ודפח"ח.

¹²⁹ מלילתא ויש פיר' בא.

¹³⁰ ראה בספר¹³⁰ **ייטט** לב (פירוש ק"ה) ולכן גם שאין יידיים קודש ואמרו וגו' אסר נתן מנוחה (היינו השכינה)

המתאימה לכך, וגם אז, במצב בו אדם ראוי לנבואה, היא אינה מוכרחה לבוא אלא אם יחפוץ בכך הקב"ה. גדולי ישראל אחרים לעומת זאת כמו המלבי"ם¹³⁵ סבורים שנבואה תיתכן בכל אדם גם בכזה שאינו מוכן לכך מצד דרגתו, ובלבד שיהיה לעם ישראל צורך בנבואתו.

והנה כתב רבי יהודה הלוי בספר הכוזרי¹³⁶ ש"כל מי שנתנבא לא התנבא אלא בארץ ישראל או בעבורה", עוד איתא בספר שערי קדושה¹³⁷ לרבי חיים ויטאל ז"ל כי בזמנינו שאין איתנו אפר פרה לכן אין לנו נבואה ורוה"ק, וכן איתא כבר בזה"ל ק"ס.

לעומת זאת בספרי החסידות הורחב הדיבור אודות האפשרות להשיג את הדרגה העליונה של "נבואה" או "רוח הקודש" אף בזמן הזה או בחוץ לארץ¹³⁸, ולמרות שיש קצת בני אדם שנים מאמינים בזמנינו בקיומה של רוח הקודש¹³⁹, ולא עוד אלא שדווקא עתה כאשר אנו בגלות אנו מסוגלים יותר להגיע למדרגת "רוח הקודש" וכדלהלן. לפי ספרי החסידות¹⁴⁰ הוא "רוח הקודש" או פוטנציאל וכוח פנימי שקיים בכל אחד ואחד מנתנו כתוצאה מה"חלק אלוך ממעל" שבנו, ולכן כל אחד מישראל - שהוא מלשון

רמב"ם

רמב"ם(פירוש משנה ספ"ד, דף ע"א, ע"ג)

רמב"ם(פירוש משנה ספ"ד, דף ע"א, ע"ג)

לעמו ישראל, וכפירוש חז"ל (פסילתא ריב"א) על ברוך בן נריה שאמר ויהייתו ג' א. מנוחה לא מצאתי, אין מנוחה אלא רוח הקודש, והכא גם כן **יתפרש** כן, והכו, הש"ת תחירי שכינתו בתנונו במהרה בימינו אמין.

וראה עוד מש"כ בספר¹⁴¹ **אמרי אמת** (פרשן ס' ע"ח) בזה"ל: **איתא** מנוחת מרגוע ולא מנוחת ארעי, מנוחת ארעי היינו מנוחה פשוטה מעסק עוב וזהו **מנוחת מרגוע** **הכונה לדבך המנוחה בפנימיות**. בעיקר שבת, מנוחה היא רוח הקודש ובעל מנוחה לא מצאיה ויתות **דאין מנוחה** אלא **נבואה שנאמר וכי ונהל עליו רוח ה'**, וזהו **כתובי שורמתם** את השבת **כי קודש היא** היינו **רוח הקודש**.

132 כמבוא בספר¹³² **אש קודש** (פרשן ס' ס'ס"ט) וז"ל: **אי** אפשר להמשיך על עצמו רוח הקודש שבעת זכר ויגו וחמטא ליצילן, **כשיערי קדושה** **לררבי חיים ויטאל ז"ל** **איתא** שאחד **ממנאי הנביא היה שגם בעת יסורים** **שיבטי בשמחה**, ומ"מ אמר אלישע "קח לי מגן" (פס'ס'ג ב' ס"ז), כדי להביא את עצמו לשמחה, ומשעת שהגם שריה בשמחה תמיד, מכל מקום פגם הצער את שמחתו שיהיה נחוצה לו להמשיך עליו רוח הקודש וכפרט באתירתוא דלתתא.

133 הלכות יסודי התורה פרק ז', מורה נבוכים, חלק ב' פל"ב.

134 פירוש המלבי"ם, עמוס פ"א ס"א.

135 מאמר ב' אות י"ד.

136 ראה בספר¹³⁶ **שם שמשואל** (פירוש ס' אהור, תרע"ד) שהביא שם את דברי **מררח"ו** (שער הקדושה) ובאר דבריו בארבותע' ע"ש.

137 כמבוא בספר¹³⁷ **אמרי אמת** (פרשן ס' ס'ס"ט) בזה"ל: **ואיתא** ברוה"ק **הוקת זהו הוא רוח הקודש, ישב רוחו זה פריה רוח טרהה, ותיבית נתון** עליו מיים חיים איל כלי היינו ויתות, וזהו **דכתיב** שם אחר כך מגיד דבריו ליעקב חוקיו וספספיו לישראל לא עשה כן כלל וגו, התורה היא למעלה מן העולם והשוש של ישראל הוא גם כן.

138 ועי' בספר¹³⁸ **נועם מגדים** (פרשניות גט' ובלקט) שמנה כמה דרכים איך אפשר להשיג נבואה ורוה"ק אף בחר"ל.

139 כמב"ש בספר¹³⁹ **נועם מגדים** (פרשן תרעה) וז"ל: **עוד** לנו להעמיץ יותר בענין זה בבואור הכתוב בהקדם ביאור הכתוב (פסוק ג' כ"ג) **אל תעלה** **לבעלות** **על** **זבחי** **כו**, רוחו מדרכינו פירשנותו, **דנהנ ש חסידים בעלי רוח הקודש היודעים** **לעולמות** **וטהרי** **בני אדם** שארם גם **דבריינו** **נמצאים** **כאלו** **בני עליה**, **וקפת** **אמני** **אזל** **אי** **יאימני** **בזבד**, **זהו** **דרכם** **של** **בני** **לביעל** **חושבים** **בלבם** **איני** **אנסה** **ואעמוד על** **כירור** **ואמת** **הדברים** **הואו** **כי** **יודיע** **בעצמם** **ש** **שואו** **לביעל** **גמור** **ועובר** **על** **לאוין** **שכתורה** **ושונא** **טוב** **ויאמר** **בלבן** **שילך** **לפני** **הצדיק** **ויראה** **אז** **יעורו** **בו** **ויארם** **לו** **כי** **הסתריו** **מו** **טוב**, ובאם יקרבואו שוב בודאי לא ידע מאומה ויתר עשע ענו בו ויעשה אלה הוה כשריו, והצדיק יקרא אותו כרוחאל ויכיר אתת מהנה ממעלהו, כי כן דרכם של צדיקים בלתי יגיד דבר מה ובפרט להרועה להבחין וכנארת הליעל של ישראל צדיק איך יתשוב בלבו שבודאי התיקם אל ידע כלל.

140 כ"כ **האדמורי מפיאצטאן זצ"ל** בספרו **חובת התלמידים** (פ'ם ע"ג) וז"ל: **אם** **נפל** **לכך** **בקרבך** **מפני** **שאבין** **ואבוי** **אבין** **רק** **אנישין** **שפוטים** **היו**, **הנבא** **עומד** **על** **למעלה** **מהם** **הוסתכל** **עוד** **יותר** **מחרוקין**, **והמריא** **אומרת**, **ישראל** **אם** **אין** **נביאים** **תן** **בני** **נביאים** **תן**.

לא דבר שהיה מצב וכבר עבר חוק ומ על ענה אומרת הנמרא ניצוץ אבותך הנביאים בן ובכל נער ישראל נמצא ועלך רק לחפור אחריו ולגלותו בקרבך".

בספה"ק השיגח מששה"י, ישיגח המורה על "רוח הקודש" שהוא הגרשתי נוכחות ונגד השי"ת בבחינת "יראה" - מעודת הוא לרוח הקודש ולנובאה.

רווח קדשך אף חתקה מומני

הדיעה שזה לא קורה היא מחמת שהעבירות שלנו - שמקורם בשכלנוסיה ומשפיעים עלינו דיניםיס - יוצרים מסך המבדיל בינינו לבין אלוקינוסי, וכמש"כ בספה"ק תפארת שלמהסי שרק כאשר האדם יהיה בבחינת "לב טהור ברא לי אלקים", ויהיה תוכו כברוסי, רק אז יתקיים בו ש"ורוח קדשך על תקח ממני".

וכבר ידוע מחלוקת הפילוסופים והמקובלים המבוארת

ירא א-ל המורה על "רוח הקודש" שישתהו שמהו הוא הגרשתי נוכחות ונגד השי"ת בבחינת "יראה" - מעודת הוא לרוח הקודש ולנובאה.

רווח קדשך אף חתקה מומני

הדיעה שזה לא קורה היא מחמת שהעבירות שלנו - שמקורם בשכלנוסיה ומשפיעים עלינו דיניםיס - יוצרים מסך המבדיל בינינו לבין אלוקינוסי, וכמש"כ בספה"ק תפארת שלמהסי שרק כאשר האדם יהיה בבחינת "לב טהור ברא לי אלקים", ויהיה תוכו כברוסי, רק אז יתקיים בו ש"ורוח קדשך על תקח ממני".

וכבר ידוע מחלוקת הפילוסופים והמקובלים המבוארת

¹⁰ וולק"ן (ספר ישעיהו) - ואמנם בתירוץ גור אריה הנ"ל עדיין צריך להסביר איך הפילוסופים נבהלו במה שרצו שיהיה השראת הנפש על"י פילוסופיה אלוהות ושאי אפשר לשום שלמות בעולם הזה רק על"י התורה. ונספר לוי אמר **ר"י הלוי למלך הנוזר** שכפי הנראה הר"י ג"כ מכת הללו ושאל ל"רי הלוי

איך אותם פירושים ושבעתי שבאלים השראת השכינה היחיד על"י אלהים ושתיה ושאר תנועותיו שאתם עושים בעבת ע"יו יהיה השראת שכינה. ודברתי, הלאהים רחוק מעינינו אלו ואי אפשר שיהיה השראת שכינה רק על"י ההגותנו שאנו מודלים ומופשטים מכל דברי עולם הזה ומדברים שמתנונו ומחבובותינו באלהות על"י נזכל להמשך עלינו כח אלהים.

והשכיר דרר משל, מלך א דצה אימיה פעם להשחרר בעיר א, וכאשר נשמע לבני העיר את דבריו היו עם שרים וירושלמים וכל אחד היה יושב תחת השלחן וליכתי אצלו הלך כל אחד קועט את ידו או הזכר עשרו כפי יכולתו וכלו כחו וחשב שע"יו ייטב בעיני המלך ויתארח אצלו והיה מחשב בדעתו בודאי אצלי היא המלך, והשרי עשה עוד יותר וכן כולם א"ל קיבץ כל אשר ביכולתו ופיוז כל הונן לפנות את ביתו כי לא נחשב כל הון ביתו נדה משליו המלך אצלו והיה כל אחד מחשב שבודאי אצלו ויתארח המלך. אכן המלך שלח פקודה לאותה העיר לאיש אחד שאינו עשיר כלל וצאו לתקן את ביתו באופן כן וכן שיעמיד במקום זה השלחן ומקומות אלו הספסלים ודבר זה הוא כדון את וכל בדרים פשוטים קטני הערך וכאשר תעשה אף את אחד אצרכו ובהגיע פקודתו זו נדודו האיש שמתחל לבבו בכל דברי המלך לא לפל דבר א"ל מלך אשר הוא ותאמנך המלך אצלו וכראות המלך טוב וידו על אותו האיש ושאינו מתעצל בכל ציוייו והבין שפחת לבבו והכעתנו לפניו אזי אחר איזה ימים שלח לו מהארצות המלך לקרש את ביתו כי המלך די ושימך נודע אצלו. ואח"כ שלחה האיש מדוע תחת במום על כל השרים אלה אשר קטשו ופיוז כל כל היתאמנך אצלי ובתי ריקן מכל עושה.

והשכיני בו אל השרים מצד שקשוקת את השרים הויט אמרו בלכם כי אינא ישיחאמנך אצלי מחמת שפיתאי את ביתי, נמצא נותנים גבול וקצבה לכבדוי וגדולתי ואלו ויה אצלי את כבדוי ואת עשרי ויו יודיעים שאין זה ויתבס כלולם לעירכו, וא"כ איך תאמנך אצלי לחושכם שע"י מעט הונם אצל חפזי לכבדוי ודורים הם ואתם אשאהו אצלם, לכן בחרתי בן שאהא לא פירדת את כל נהנת מבינו ויודע בעצמך שאין אתה כדאי לו רק שעשית פקודתי וציוויי מצד שציתייך כל כל פנים וידע אתה שמה נשחאמנך אצלתי ואת חסדי ועזותנו, ובראותי שאהא נודדת במצוות שלמתוי מבתי כיד המלך שאו תוכל להכיך עצמך לכבדתי מעט כראוי לפני המלך, משא"כ השרים אף אלו אם כולם פעם על הונם אין בודאי די לכבדתי אפילו מעט מן המעט.

והנמשתי הוא המקב"ה מושך בקו שבטיים מיעל וחפצי להשירתי שכינה על בני האדם, וכאשר נודע אצלי לבתי אדם ועל הפילוסופים שום דברים ונבדלים בעיניהם מצד הכמתה כי בנוחמם וקשטו את ביתם ואחזקם מחמתם שפלותם ורוחם סתום ומחמתם באלהות, וחשבתי ע"י מעשתי כי לעצם כח אלהי וע"יו יהיה להם השראת הנפש שישאר נפשם חי וקים. ואמנם סכלים הם, כי איך אפשר שיתן אלו סכלים באלהות כי אם יחקירו כל בני האדם בחקירותי כסליות לא יבינו ולא יהיה להם אפילו השה מועטת באלהות. כי הנכלית הדיעה שגדע שלא נדער, וכל מי שיתחכם יותר באלהות אין הכמתה יותר מחבירי, רק שהוא מבין יותר מחבירו שאינו יושב ע"י מילאה אותם הכלים שדבוק נפשם בחקירות אלוהות וטען לחשוב עליה רואי שריות כל חלה, וחשבתי שקיי בימים. כי ע"י אל אפשר יהיה להם השראת שכינה מאחר שחושבים שע"יו עושים ראושי שירשה עליהם השכינה, ובאמת שכלם לאספ את כבוד הבורה ושכלם קטן מהכילי השגת כבודו אפילו מעט, ואו השי"י שירה חם הר"י הם יתנו גבול לגדולתו ויושביו כי באמת כבר השיגו אלוהותו וגדלו, ולכן השי"י מרחיקם ומאספם וזכר להשירתי שכלתם בעם ישראל שבטיל לשם מימתיים עצמם מוקדיתם שפלותם מכאמרם א"ל וישמר יוסף וסוקו לא מרובכם. ושאל כל מה פקודתו היא התורה הקדושה וכתוב בה פשוטי העינים שיתגה קר וכן בכל דיני התורה ובוים השבת תתענגו וכאשר אנו עושים זאת למען כבודו וכושי שצונק כל הגם האל הדרימים הם קטני הערך שהם עניני אלוהות ושהיה מ"מ הוא מרחיקם אצלנו ואנו יודעים ומבינים שאין ראותו אלו, וכאשר השי"י רואה אשה שיר שמדודי מצותיו בלתי הפרס, אין עקר ועליו הוא קושט מרמזם ואו ע"י רוח הקודש שבב מאזור האש ויכל להשיג מעט גדולתו ויבדו וואו אין יוכל לנהן את הקשר וצעמו השגת כבוד בלתי ר"יש את המלך אשר ע"יו רוח הקודש שגויט נספתי התורה. נמצא אין בך השראית שכינה ובשום שלמות זולתי ע"י התורה והפילוסופים שרק נחלום באלהות ולא יודע מועיל על"י ע"ש.

¹¹ כמש"כ בספה"ק שפת אמת רבתי (ספר וולק"ן) ומ"ש וכל לדורות הרמז על כל הפרשה שבכל על יכולין להריס את התורה ולהועט מקדש ושכנתי בתוכם. וכן בכל הווא וגם בפרט כל איש יראה לפני עוברתיו ויכל לאת לרוח הקודש.

¹⁰ נכתוב בספה"ק נבא מר חיים (ספר ירמיהו ספר ט"ז) וולק"ן: ישראל דייקא המורה על בחינת רוח הקודש שבו ישר אל.

¹¹ וראה מה שכתב בזה בספה"ק אמרי פנחס (שער י' דרכי עבודת השמים א"ת ט"ז): בהר"ב שהקדיש מאד שלא ילך אדם בחמתו ושעמו ממנו הרבה בעיני זה, איך חמתו נעמט דעם מענטשין אוועק מין דען אויבישטיין. ומ"א שאל ממנו הרב"י רבי מרזו חמתו. והשיב בהר"ל, מען אדם זאט. אין מען מייט דאס, וז"ש באלקוי נצור ושפתי מדבר מרמה שתרנגו על מרמה הוא חכמה. ואמר הרב אין זינט מ"א הכמים" זענען אויפגיבנען אדאן פון פירמ אוועק גיובען גיווארן אין דאן זאך, ולפעמים היה אמר דען אין דער רוח הקודש. בזה הונן משתמשו החכמות בעולם לקח ממנו רוח הקודש שכל.

¹² נכתוב בספה"ק אמרי פנחס (שער י' שבת נעתיים פ"ה) בהר"ל: אמר בעה"ט כחוב בספרים האלו אדם יעשה תשובה להתענות, אני אתן לכם תשובה קלה אם תקבלו על עצמכם מוטב שיהיה שוטה כל מי צויל ואני יהיה רשע על האתן לך המעוק, כי באמת עיניו של חכמה הוא ש"ך, בבימי שוטה, כי החכמה היא תורה מלאה שכל הארץ. וכל אדם קבל ויכל לעידו רוח הקודש, אלא שהדינים מכסים דעת, ועם תקבלו עליכם מוטב וכו' יסיד הדינים ויתגלה האור.

¹³ כדאינת בספה"ק ערבי נחל (ספר ירמיהו) וולק"ן: והנה ענין זה של שמיעתו על אלהים ודאי הדיינו רובקו את רוח הקודש או בנוואה. ונדע שכל אדם שרש עושה חלק אלהים ממעל ודבוקה ע"י יתברך משם מעודת לנובאה ורוח הקודש זולת העבירות הם מסך מבריל ומנועים השהנה כי עושים מידוין בן הרבקים, ולכן אדם הראשון קודם שחטא ליתונו יצר כפיו על הקב"ה היה השגת נבואתו גדול מאד, ועכינו נמעה ה' סוני שמענו את הדיבור ויצא אדם ורוחות העולם ומעמלה וממנה כי נדרככו מאד עד שיהיה שאל מסך בעדם מקום נשום מדרגה, אלא אחר שחטא אדם הראשון ונעשה מסך נכנס יצר הרע בלבה היה כדאמרו ביה"ס"ש"ש מעינין השטש הנ"ל כי היצר הרע משכס עשר מעלות אחרותי לכן נשמעת הטורה.

¹⁴ ואלו דברי קדשו ופסוקים בספרים אלו: וי"ו אמר ואין יבא אלי ארון ה' שישרה השכינה באדם שכל כי נפרד מהאדם ור"ם (ההלכה ס"ב ט"ז) לב טהור ברא לי אלהים ורוח קדשך אל תקח ממני שררוח הקודש שורר כלב ויה צריך לב טהור. כי אם יריו לוב טהור לא יסתכל ממנו רוח"ק.

¹⁵ כדאינת בספה"ק ישחמ משה (ספר תהלים) ע"ב (בברייא) סדפלי רבי עקיבאר ורבי נחמיה בעיני השירה, בהמה שרתה רוח הקודש על קולב רעונה ולדבר אחד. בה שאין קר לרבי עקיבא עיין שם ב"רשי" (דבר סופוס): ונ"ל את דרדדשי רבי וקובל וטעו זה ביום נתמנה בוי לקול בן עזריה לנשיאתו, כי פסוקים הרבה אז תקול על ברכת בן גמליאל ששה שאל ללמד תורה ללמי שאין תוכו ככור במבואר מבטבט בירתי וק"ח ב"ר יואל, והנה הכאורה היא עומה על גמתיש בוע נתנת התורה, והשרויא כל המון ישראל לקבלת התורה אין לא נעדה, ולא בודי מי שאין תוכו כבדו. אך לדעת ר' נחמיה יש לדחות לאלו היה ריץ בלתי שוים ידבר שרתה שכינה וסארת האדם הכול כבועת קריעת עיני סוף, משע המה בדלות דוברי אמת בלבבם ויה דיינו תוכו כבור, והנה דברי שיקי אל יכון לגעך יעין, והמלך אמר: לא יצוירי ששהה יעלי רוח הקודש, דמי שאין תוכו כבור הרי מרמה בפני ידבר ובקרבו ישום ארבו, ואז שרק גדול מזה, לכך דרש עקיבא לאפוקי מרבין גמליאל, אם כן מבחש שפיר דלא כרבן גמליאל ודוק.

¹⁶ ואלו דברי קדשו (ספר שמעי ד' ס' ט"א) מה מצאו אבותיכם בי עול וגו' (ברית ס'ה): על פי העירות דבש דף ס"ה היה פשרת על אמרם בכתב הר"י ב"ר בשעה שאמרו שיראל נעשה ונשמעו וכר (במד כ"ג), מי גלה זה לא לבני לשון שמשליכי הכתות משתמשין בו. כי דעת הפילוסופים להשיג השגות אלקות ודבר בנובאה, והנה חכמה בהתחמתם שרתה ומשכלתן שמענית דען על גבול המעול, והעולם הנבדלים ומשם שכל אלוקיטי. ומקובלים מלקו על זה ואמרו כי לא זה מביאי לעידו רוח הקודש ונובאה, כי אם בשעות מצות ומעשים טובים בשלימות הכונה רצויה. והנה ישירות היתוניה חונין על הם וראו מה שראו, הבני כי יש ויקרש יחב את רוח הקודש והדינו תוכו כבור, אין שעות מצות מביעתיים טובים. והן שאמרנו נעמו, ועמ"ע על ידי מעשה, נזכר בשאלתו על הבנינו נבואה דרוח הקודש. והו שאמר מי גילה זה הו שאמר: כשאמרי שהתמשמין בו, שאין חלק לשמוע בקול ה' כי אם על ידי עשיית מצות ורצון בוראי, שנאמר (הללים ס"ג ט') עשירי בשמועו כו', עד כאן דבריו עיין שם.

¹⁷ רביאי בספה"ק ישחמ משה (ספר ירמיהו) וולק"ן: וכל על שאלתו שמוטה או נדבק, כל ישירה השגת השי"ת שניתנו מנו שבארם שם עקרקים. המפרס שילטי פחות סימולו. כלבנאו מרמזי הטהובות, והשרות סכינה. איך להשתת רוח הקודש, עיין שם. ועל זה אמר כיון שהוא סבה להגעת הנבואה והשרות סכינה, איך יעשה שיהיו שאל ויכל עשויור קר באופן זה.

סייעתה להשגת רוח הקודש הגם שאין השכינה שורה וכו', עם כל זה יש סיוע להשגת רוח הקודש, ואפילו אינו הגון כל כך אין מדקדקין עמו כמו בארץ הקדושה, משל למלך כשהוא בדרך ומוכרח ללון במלון ופונדק שאינו לפי כבוד המלך ביופי ונקיות, אין זה בזיון למלך, כיון שהכל יודעין שהמלך הוא בדרך, והבן הדבר":

לפי"ז מבאר הרה"ק המקי"ד ממעורר שז"ע"א את מה שנאמר במשנה באבות"ק "רחק משכן רע" דהכוונה בזה הוא שתרחיק מהאלוקות השוכנת אצלך - את הרע, כך שתוכל להתחבר אליה ולהתבקש בחלק אלוך ממעל שבפנימיותך, שהיה ממנה בא ה"רוח הקודש"י"א וכן הביא בשמו בספה"ק נועם אלימלך"כ.

והנה נתנבא יואל הנביא"ק כי לעתיד לבוא: "והיה אחרי כן אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם זקניכם חלמות יחלמוך בחוריקים חזינות יראו, וגם על העבדים ועל השפחות בימים ההמה אשפוך את רוחי"י"א, וכדאיאת בספרי החסידות דקאי בין על הנבואה הבא על ידי קדושת המידות ובין על רוח הקודש"ה הבא על ידי קדושת הדיבור"ק, והיינו כי לעתיד יתגלה אותו אור שהיה גנוז בתורה"ק, שהרי התורה שהיא "חכמה" עילאה היא המקור גם ל"נבואה" ול"רוח הקודש".

ככל שהאדם שומר יתור ונאמרו, מתגלה יותר הדיבור האלוך בדעותי"א, ובא עי"ז לרוח הקודש באתגליא"כ, וכפי שביאר הרה"ק רב פנחס מקאריץ זי"ע"א את מה שמובא בכתבי האריז"ל"כ שמי שאינו מדבר מ' יום זוכה לרוח הקודש, שאין זה בן רגע אחד אלא בהדרגה.

רוח הקודש בזמנינו

ומדגיש רבינו הבעל שם טוב זיע"א, על פי דברי הזוהר הקדוש, כי בגלות יכולים יותר להשיג מדריגה זו ד"רוח הקודש", אמנם דבר זה אינו מחמת מעלתו שהרי אם מצד זכותו היה אמורה להיות קשה בעזרתו להשיג רוח הקודש, אלא שמהאבת הש"ת הוא משפיע לנו מתוך חסדו רוח הקודש"כ, וכמו שמבאר בספה"ק אמרי אמת שיעקב אבינו הוא זה שעורר שיוכלו להשיג את נקודת החיות שממנה פורצת ה"רוח הקודש" אף בזמן הגלות"כ.

ואלו הם דברי קדשו של רבינו הבעל שם טוב זיע"א"כ: "ויאמר את אחי אנכי מבקש וגו', ובזוהר הקדוש"ר' יהודה פתח"ט מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך וכו' אמצאך בחוץ גו גלותא דאיהו בארעא אחרא וכו' ע"ש, המשכיל על דבר ישכיל בדברי זוהר הקודש הללו מה שנואם בשם הבעל שם טוב שבגלותינו בחוץ ארצן יש

¹⁹⁴ כמש"כ בספה"ק רב ייבי (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

¹⁹⁵ כמש"כ עוד שם בספה"ק רב ייבי (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

¹⁹⁶ כמש"כ גם בספה"ק נועם אמרי פנחס (שער י' עובדי עבודת הש"ת) את ה'.

¹⁹⁷ ואילו דברי קדשו (שער י' ענינים טובים את כלל) ושענית ממנו שהי אצל רבו ערך רב שנה והביא מן הנסיעה הרת שם דברים אשר הם עומדים ברובו של עולם ואמר כי כתוב בכתבי הארי"ז על שאדם שאינו מדבר איבעים יום שורה עליו רוח הקודש והקשה ואם אינו מדבר רק ל"ח יום לא עשה ולא כלום והיך אפשר לומר כן ואמר שאם אינו מדבר ל"ח יום שורה עליו קדושה כ"כ שאם אינו מדבר עוד ב' ימים שורה עליו רוח הקודש וכן עי"ד יום א' ואפילו שעה אחת שאינו מדבר הוא נקי מקורב אל הקדושה ואמר בשם רבו בח"ל נמצא וואס משימיעט ווינעג איז מען נענישט צי דער קדושה (הפכל ששמואל פחות קרובים יותר אל הקדושה).

¹⁹⁸ וכן מובא גם בספה"ק נועם אמרי פנחס (ירוש ספר יוח"א) עי"ש.

¹⁹⁹ כמש"כ בספה"ק תולדות אהרן להרה"ק מויטומי זיע"א (פרמסות ס' ז) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

²⁰⁰ כמש"כ בספה"ק אמרי אמת (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

²⁰¹ כמש"כ בספה"ק אמרי אמת (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

¹⁹⁴ כך מובא בספה"ק מגיד דבריו ליעקב (תוס' ס' ז) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

¹⁹⁵ כמש"כ עוד שם בספה"ק רב ייבי (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

¹⁹⁶ ואילו דברי קדשו (שער י' ענינים טובים את כלל) ושענית ממנו שהי אצל רבו ערך רב שנה והביא מן הנסיעה הרת שם דברים אשר הם עומדים ברובו של עולם ואמר כי כתוב בכתבי הארי"ז על שאדם שאינו מדבר איבעים יום שורה עליו רוח הקודש והקשה ואם אינו מדבר רק ל"ח יום לא עשה ולא כלום והיך אפשר לומר כן ואמר שאם אינו מדבר ל"ח יום שורה עליו קדושה כ"כ שאם אינו מדבר עוד ב' ימים שורה עליו רוח הקודש וכן עי"ד יום א' ואפילו שעה אחת שאינו מדבר הוא נקי מקורב אל הקדושה ואמר בשם רבו בח"ל נמצא וואס משימיעט ווינעג איז מען נענישט צי דער קדושה (הפכל ששמואל פחות קרובים יותר אל הקדושה).

¹⁹⁷ וכן מובא גם בספה"ק נועם אמרי פנחס (ירוש ספר יוח"א) עי"ש.

¹⁹⁸ כמש"כ בספה"ק תולדות אהרן להרה"ק מויטומי זיע"א (פרמסות ס' ז) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

¹⁹⁹ כמש"כ בספה"ק אמרי אמת (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

²⁰⁰ כמש"כ בספה"ק אמרי אמת (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

²⁰¹ כמש"כ בספה"ק אמרי אמת (פרמסות ס' ט) וירד ד' על הר סיני ולפעמים נקרא מדבר סיני שהאדם זוכה להינדק בחק"ה וזוכה לרוח הקודש עי"ד ייבורו כי כל אות אמתק בין וכל הכ"ב אותיות זבוקים למעלה בהש"י והאדם מדבר למטה דיבור עי"ד כ"ב אותון מגיע שורש של כל ה"א אותון למעלה ונעשה דיבורו כמו סולם מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה ועולה ודיבור למעלה לפני הש"י והו נקרא מדבר סיני, ובה יתורה למעלה דעת לאדם האין יזכה לבוא לידי רוח הקודש שיחלה הדבור של הש"י אל הדעת של אדם והו נקרא יוידר ד' אל משה כי הדעת נקרא משה כידוע, האחד זוכה עי"ד מדבר סיני שכלל פנים האדם דיבורו עי"ד חטא שדיבר כזב או לה"ד וששמר עצמו מלחטוא כלום כמא מוצב ארצה והאשן מגיע השמימה.

נכתב ונערך ע"י הרב חיים פנחס הורוביץ שליט"א

לתרומות והנצחות, ניתן לפנות לטל': 050-4120188

תרומות ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל 17 סניף 732

מס' חשבון 76879692

ע"ש "בית אשר ורבקה" [ע"ר]

לכל ענייני הגיליון, שאלות והערות,

קבלת הגיליון באימייל, (וכן גיליונות של שנים קודמות, תשע"ט-תש"פ)

ניתן לפנות לכתובת אימייל 2088014@gmail.com

מעוניין להתרים אחרים תמורת אחוזים נאים, בבקשה פנה אלינו!!!